

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра філософії та суспільних наук

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної програми
«Фізична терапія, ерготерапія»
« 28 » листопада 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради міжнародного
факультету
Протокол від 29 листопада 2024 р. № 4

СИЛАБУС

**ФІЛОСОФІЯ НАУКИ ТА СУЧАСНІ МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ
НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ**

обов'язкова

(редакція з урахуванням оновлення ОП «Фізична терапія, ерготерапія»,
відповідно вимог Стандарту, згідно Наказу МОН України від 29.10.24р. №1541)

рівень вищої освіти

галузь знань

спеціальність

спеціалізація

освітня кваліфікація

професійна кваліфікація

форма навчання

курс та семестр вивчення

навчальної дисципліни

перший (бакалаврський) рівень

22 Охорона здоров'я

227 Терапія та реабілітація

227.02 Ерготерапія

бакалавр терапії та реабілітації

асистент ерготерапевта

денна

IV курс, 7 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри

філософії та суспільних наук

Протокол від 27 листопада 2024 № 6

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Ющенко Юлія Петрівна, кандидат філософських наук, доцент
Профайл викладача (викладачів)	https://philosophy.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+380953403680 – Ющенко Юлія Петрівна
E-mail:	yu.yushchenko@pdmu.edu.ua Ющенко Юлія Петрівна
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://philosophy.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3/90, із них:

Лекції (год.) – 10

Семінарські заняття (год.) – 20

Самостійна робота (год.) – 60

Вид контролю: ПМК (підсумковий модульний контроль)

Політика навчальної дисципліни

Особливості вивчення дисципліни «Філософія науки та сучасні методи організації наукового дослідження» визначається політикою Університету та кафедрою філософії та суспільних наук щодо організації освітнього процесу. Політика дисципліни спрямована на розвиток умінь осмислено сприймати теоретичний матеріал, узагальнювати й систематизувати засвоєну інформацію, якісно усвідомлювати нові знання, вирішувати проблемні завдання, презентувати результати своєї діяльності, критично і креативно мислити, обґрунтовувати власну думку. Ми переконані, що стратегія розвитку сучасних освітніх практик, де органічно поєднуються професійна підготовка з програмами якісної гуманітарної освіти, здатна реально забезпечити інвестиції в людський капітал, який обґрунтовано оцінюється сьогодні як визначальний чинник соціально-економічного прогресу.

При опануванні дисципліни ми дотримуємося Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty> та Правил внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>. Особливістю навчання на кафедрі

є використання різних навчальних баз для відпрацювання практичних аспектів дисципліни в контексті реальних професійних ситуацій, проведення лекцій в кафедральних аудиторіях із забезпеченням інтерактивної взаємодії та можливості зарахування результатів неформальної освіти.

Кафедрою створене якісне та безпечне освітнє середовище: проведення лекцій передбачено в аудиторіях, які оснащені мультимедійними проекторами.

Звертаємо увагу! Здобувачам освіти необхідно:

- виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану;
- в обов'язковому порядку відвідувати всі види навчальних занять, передбачені навчальним планом;
- завчасно приходити на заняття;
- відповідати правилам дрес-коду учасників освітнього процесу;
- дотримуватись правил техніки безпеки;
- вимикати телефон під час занять;
- не залишати заняття без дозволу викладача;
- глибоко та всебічно оволодіти знаннями та вміннями, котрі будуть необхідні майбутньому працівнику високої кваліфікації;
- бути комунікативними та відкритими до знань.

Для успішного засвоєння дисципліни «Філософія науки та сучасні методи організації наукового дослідження» необхідно систематично готуватися до практичних занять, виконувати практичні завдання, опрацьовувати теми, що рекомендовані для самостійного вивчення, брати активну участь в обговоренні теми заняття в аудиторії. Ми цінуємо старанність, активність, швидкість та креативність мислення, наполегливість в навчанні.

Викладання освітньої компоненти в умовах військового стану, може здійснюватися за допомогою технологій дистанційного навчання, а саме з використанням платформи Zoom.

Академічна доброчесність є фундаментом сталого розвитку вищої освіти та моральним імперативом для її подальшого вдосконалення. Ми дотримуємося політики академічної доброчесності, визначеної Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету https://pdmu.edu.ua/storage/ft_foreign_students/docs/5q5W0nG8rkYIrDfmipiyhkfZmkmBVKRR7Pdjrjvh.pdf і просимо взаємності.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти включає:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час

заняття);

- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);

- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;

- дотримання правил внутрішнього розпорядку кафедри, бути толерантними, доброзичливим и та виваженими у спілкуванні з викладачами та співробітниками кафедри, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;

- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика дедлайну та відпрацювання здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з Регламентом відпрацювання студентами пропущених занять і незадовільних оцінок, що затверджені у закладі вищої освіти;

- роботи, які здає здобувач вищої освіти з порушенням терміну без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від максимальної, наприклад, практичні навички);

- перескладання ПМК з метою підвищення оцінки не допускається, окрім ситуацій невиконання програми дисципліни або неявки на підсумковий контроль.

Вивчення модуля передбачає самостійну роботу здобувача вищої освіти, яка регламентована Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Оцінювання результатів навчання проходить прозоро і відкрито. Керуємося Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Якщо здобувач освіти не згодний з результатами оцінювання, він має право скористатися рекомендаціями Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.

Зі всіма наведеними документами можна ознайомитися за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>.

Кафедрою визнаються результати, отримані шляхом неформальної освіти. Процедура визначено Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Полтавському

державному медичному університеті:
https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/fKBks6cPo5jzq0brID6eI7LKTEAcqmrjdjrewYFvL.pdf. Кафедра рекомендує здобувачам освіти ознайомитися із онлайн платформами: <http://portal.phc.org.ua/en/>; <https://academy.nszu.gov.ua/>; <https://prometheus.org.ua/>; <https://members.physio-pedia.com/>

Опис навчальної дисципліни

У сучасному світі, де наука відіграє ключову роль у вирішенні глобальних проблем, таких як пандемії, зміни клімату та соціальна нерівність, розуміння філософських та методологічних основ наукового дослідження є критично важливим для фахівців у галузі охорони здоров'я. Цей курс надасть здобувачам освіти необхідні знання та інструменти для критичної оцінки наукової інформації, проведення власних досліджень та ефективною діяльності задля поліпшення здоров'я населення.

Курс охоплює широкий спектр тем, від історії науки та її філософських основ до сучасних методологічних підходів та етичних питань, що виникають у науковій діяльності. Здобувачі освіти дізнаються про різні методи наукового дослідження, від класичних експериментів до сучасних методів аналізу даних, і навчаються застосовувати ці методи для вирішення конкретних завдань у сфері охорони здоров'я.

Окрема увага приділяється питанням етики наукових досліджень. Здобувачі освіти обговорять важливість дотримання принципів академічної доброчесності, відповідальність науковців перед суспільством та етичні дилеми, які можуть виникати в процесі наукової роботи.

Успішне завершення курсу «Філософія науки та сучасні методи організації наукового дослідження» дозволить здобувачам освіти, які навчаються за освітньою програмою «Фізична терапія, ерготерапія», не тільки отримати глибокі знання в галузі науки, але й розвинути критичне мислення, аналітичні здібності та дослідницькі навички, необхідні для успішної кар'єри у сфері охорони здоров'я.

Навчальна дисципліна реалізується відповідно до указу Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» та Стратегічного плану розвитку Полтавського державного медичного університету на 2022-2027 рр. Відповідно до змісту освіти та місії Полтавського державного медичного університету концепція Цілей сталого розвитку формує потребу у підготовці конкуренто-спроможних фахівців системи охорони здоров'я на ринку праці. Вивчення освітньої компоненти охоплює ряд теоретичних та практичних проблем щодо розвитку країни та особистості та допомагає реалізувати наступні цільові завдання:

ЦСР 3: Міцне здоров'я і благополуччя. Філософія науки навчає відрізнити наукове знання від паранаукових практик. Формування навичок організації досліджень дозволяє майбутнім фахівцям розробляти та впроваджувати ефективні протоколи відновлення, що базуються на доказовій медицині.

ЦСР 4: Якісна освіта. Дисципліна закладає основи «навчання впродовж життя». Оволодіння методологією наукового пошуку дозволяє студенту самостійно оновлювати знання, критично аналізувати фахову літературу та брати участь у міжнародних дослідницьких проєктах. Підготовка конкурентоспроможного фахівця, здатного до інноваційної діяльності, а не лише до виконання репродуктивних дій.

ЦСР 9: Промисловість, інновації та інфраструктура. У контексті реабілітації це стосується розробки асистивних технологій та нових методів терапії. Розділ про «Сучасні методи організації досліджень» вчить студентів правильно структурувати експеримент, обробляти дані та презентувати результати. Це стимулює розвиток вітчизняних інновацій у сфері ерготерапії та протезування.

ЦСР 16: Мир, справедливість та сильні інститути. Дотримання академічної доброчесності та прав пацієнтів під час клінічних випробувань.

ЦСР 17: Партнерство заради сталого розвитку. Вміння працювати в мультидисциплінарних командах (лікар, ерготерапевт, технік).

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити визначаються інтегрованим характером навчальної дисципліни, що тісно пов'язана з низкою навчальних дисциплін («Інтегрований курс. Філософія, медична етика та деонтологія», «Історія України», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова професійного спрямування», «Академічна доброчесність та грамотність» тощо), знання змісту яких є необхідним для розуміння та засвоєння основних аспектів ключових компетенцій.

Постреквізити: Філософія науки та сучасні методи організації наукового дослідження предметно інтегрується з дисциплінами, які забезпечують подальшу загальну й професійну підготовку.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою дисципліни є: сформувати у здобувачів освіти цілісне розуміння сутності, розвитку та методологічних засад науки, необхідне для формування наукового світогляду, розвитку критичного мислення, опанування методологією наукового дослідження та забезпечення етичного виміру їх професійної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- надати та удосконалити знання і вміння організації наукового

дослідження;

- надати основні знання в області методології наукового пізнання;
- ознайомити з прийомами та методами викладу та публічної презентації результатів проведених науково-дослідницьких робіт;
- ознайомити з сучасними тенденціями в організації наукових досліджень;
- сформулювати чітке уявлення про тенденції особистісного та професійного розвитку сучасного фахівця галузі охорони здоров'я;
- розвинути необхідні навички для підвищення потенціалу особистості;
- активізувати особистісний розвиток, формування компетенцій, які сприяють самореалізації у науково-дослідницькій діяльності;
- надати основні знання про значимі напрямки та концепції методології науки.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна:

Інтегральна. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері професійної діяльності ерготерапевта з відновлення активності та участі осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп, які стосуються ментальних, сенсорних, нейром'язовоскелетних, кардіореспіраторних та інших функцій організму.

Загальні:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні:

СК 08. Здатність демонструвати знання та розуміння наукового процесу і принципів написання наукових робіт, бути активним споживачем наукових досліджень для застосування їхніх результатів у практичній діяльності.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

ПРН 01. Застосовувати знання та розуміння доказової бази та філософського підґрунтя щодо природи, значення та цінності заняттєвої

активності та участі, пояснювати їхній взаємозв'язок зі здоров'ям, добробутом, заняттевою та соціальною справедливістю.

ПРН 11. Застосовувати базові навички наукового пошуку, формулювання дослідницького питання, збору, критичного аналізу та оцінки даних, опрацювання джерел доказової інформації для написання студентських наукових робіт з дотриманням принципів доброчесності та обґрунтування рішень щодо застосування наукових даних у практичній діяльності.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни «Філософія науки та сучасні методи організації наукового дослідження» здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- ✓ епістемологічні основи, що складають ключові концепції філософії науки.
- ✓ класифікацію методів наукового пізнання (теоретичні, емпіричні, загальнонаукові та спеціальні).
- ✓ принципи роботи з наукометричними базами (Scopus, Web of Science, Google Scholar) та роль штучного інтелекту в сучасній науці.
- ✓ академічну етику: міжнародні стандарти академічної доброчесності, поняття плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації даних.
- ✓ структуру наукового тексту: вимоги до написання тез, статей, курсових та магістерських робіт.
- ✓ філософію інновацій: взаємозв'язок науки, техніки та суспільства.

вміти:

- ✓ формулювати наукову проблему: чітко визначати об'єкт, предмет, мету, гіпотезу та завдання власного дослідження.
- ✓ здійснювати критичний аналіз літератури: проводити систематичний огляд джерел, виявляти прогалини в існуючих знаннях.
- ✓ обирати методологічний дизайн: обґрунтовувати вибір конкретних методів для вирішення поставлених завдань.
- ✓ працювати з даними: збирати, систематизувати та здійснювати первинну статистичну або логічну обробку результатів.
- ✓ оформлювати науковий апарат: користуватися бібліографічними менеджерами для автоматизації цитувань.
- ✓ вести наукову дискусію: аргументовано захищати власну позицію, дотримуючись принципів критичного мислення та толерантності.
- ✓ готувати публікації: адаптувати результати дослідження під вимоги конкретних наукових видань.

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
----------	------------	--------------------

1.	Наука як фундаментальна система знань та дослідницька діяльність. <ul style="list-style-type: none"> • Поняття науки. Наука як система знань. Структура та особливості наукового знання. Класифікація наук. Міждисциплінарність і трансдисциплінарність. Наука як соціальний інститут. 	2
2.	Пізнання як предмет філософського аналізу. Метод й методологія. <ul style="list-style-type: none"> • Проблема пізнання в історико-філософському контексті. Сутність та структура пізнавального процесу. Особливості наукового пізнання. Суб'єкт та об'єкт пізнання. Види пізнавальної діяльності: чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне пізнання. Форми та засоби наукового пізнання. Поняття методу й методології. 	2
3.	Основи методології наукових досліджень <ul style="list-style-type: none"> • Наукове дослідження як форма існування та розвитку науки. Види наукових досліджень. Результати наукових досліджень. Рівні наукового дослідження. Загальнонаукові та спеціальні методи дослідження 	2
4.	Етика науки. Моральні та ціннісні чинники наукової діяльності. <ul style="list-style-type: none"> • Наука і мораль: взаємозв'язок. Відповідальність вченого перед суспільством. Цінності науки: істина, об'єктивність, безкорисливість. Норми наукової етики: універсалізм, спільність, скептицизм. Наукова етика: свобода і відповідальність 	2
5.	Академічна культура та академічна доброчесність <ul style="list-style-type: none"> • Поняття та рівні академічної культури, її функції. Академічна доброчесність та академічна нечесність. Дотримання стандартів і принципів академічної доброчесності. Основні види порушень академічної доброчесності та відповідальність 	2
	Разом	10

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Наука як фундаментальна система знань та дослідницька діяльність. <ul style="list-style-type: none"> • Місце філософії науки в системі філософського знання. • Поняття науки та її особливості. • Класифікація наук. 	2

	<ul style="list-style-type: none"> • Функції науки та роль у сучасному світі. 	
2.	Гене́за науки <ul style="list-style-type: none"> • Головні підходи до виникнення науки. • Переднаука як феномен традиційних культур. • Формування науки Нового часу: передумови та характерні риси. • Наука в сучасному суспільстві 	2
3.	Філософські засади науки та їхня зміна при переході від класичної до неklasичної й посткласичної науки <ul style="list-style-type: none"> • Глобальні наукові революції та зміна історичних типів наукової раціональності. • Системи засад науки й історичні типи наукової раціональності. • Постнекласична наука: нові горизонти пізнання. • Наукова картина світу: зміна парадигм 	2
4.	Пізнання як предмет філософського аналізу. Метод й методологія. <ul style="list-style-type: none"> • Проблема пізнання в історико-філософському контексті. • Сутність та структура пізнавального процесу. • Суб'єкт та об'єкт пізнання. • Види пізнавальної діяльності: чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне пізнання. • Вихідні принципи наукового пізнання. • Поняття методу й методології. 	2
5.	Проблема якісної оцінки наукового знання. Поняття істини в науці. Істина та істинність наукового знання <ul style="list-style-type: none"> • Проблема істини у філософії й науці. • Концепції істини. • Проблема оцінки наукового знання. • Критерії істини 	2
6.	Основи методології наукових досліджень <ul style="list-style-type: none"> • Наукове дослідження як форма існування та розвитку науки. • Види наукових досліджень. • Результати наукових досліджень. • Рівні наукового дослідження. • Загальнонаукові та спеціальні методи дослідження 	2
7.	Методологічна база досліджень у сфері охорони здоров'я. <ul style="list-style-type: none"> • Наукове дослідження у сфері охорони здоров'я: сутність та загальні вимоги. • Формулювання ідеї та визначення методів наукового дослідження. • Етапи реалізації наукової ідеї. 	2

	<ul style="list-style-type: none"> • Особливості використання якісних методів досліджень у фізіотерапевтичній діяльності. 	
8.	<p>Етика науки. Моральні та ціннісні чинники наукової діяльності фахівців фізичної терапії.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наука і мораль: взаємозв'язок. • Відповідальність вченого перед суспільством. • Цінності науки: істина, об'єктивність, безкорисливість. • Норми наукової етики: універсалізм, спільність, скептицизм. • Наукова етика: свобода і відповідальність 	2
9.	<p>Академічна культура та академічна доброчесність ерготерапевта.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поняття та рівні академічної культури, її функції. • Академічна доброчесність та академічна нечесність. • Дотримання стандартів і принципів академічної доброчесності. Академічна доброчесність в професійній діяльності ерготерапевта. • Основні види порушень академічної доброчесності та відповідальність 	2
10.	Підсумковий модульний контроль	2
	Разом	20

Самостійна робота

№	Тема	К-ть годин
1	Підготовка до семінарських занять	18
2.	Опрацювання питань, що не входять до плану аудиторних занять:	38
	<p>Гене́за науки Головні підходи до виникнення науки. Переднаука як феномен традиційних культур. Формування науки Нового часу: передумови та характерні риси. Наука в сучасному суспільстві</p>	6
	<p>Філософські засади науки та їхня зміна при переході від класичної до некласичної й посткласичної науки Глобальні наукові революції та зміна історичних типів наукової раціональності. Системи засад науки й історичні типи наукової раціональності. Постнекласична наука: нові горизонти пізнання. Наукова картина світу: зміна парадигм</p>	8
	<p>Проблема якісної оцінки наукового знання. Поняття істини в науці. Істина та істинність наукового знання Проблема істини у філософії й науці. Концепції істини. Проблема оцінки наукового знання. Критерії істини</p>	6

	Основи методології наукових досліджень Наукове дослідження як форма існування та розвитку науки. Види наукових досліджень. Результати наукових досліджень. Рівні наукового дослідження. Загальнонаукові та спеціальні методи дослідження	8
	Етика науки. Моральні та ціннісні чинники наукової діяльності. Академічна культура та академічна доброчесність Наука і мораль: взаємозв'язок. Відповідальність вченого перед суспільством. Цінності науки: істина, об'єктивність, безкорисливість. Норми наукової етики: універсалізм, спільність, скептицизм. Наукова етика: свобода і відповідальність. Поняття та рівні академічної культури, її функції. Академічна доброчесність та академічна нечесність. Дотримання стандартів і принципів академічної доброчесності. Основні види порушень академічної доброчесності та відповідальність	10
3.	Підготовка до підсумкового модульного контролю	4
	Всього	60

Індивідуальні завдання підготовка доповідей, рефератів, фіксованих виступів, доповідей та виступів на засіданнях круглого столу, конференціях, публікація тез і статей.

Нагадуємо: Ваші роботи підлягатимуть перевірці на відсутність плагіату відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/88o0ZHjaf3yP9IvQe51EoRkqhgN3UWIob7oh41np.pdf

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового модульного контролю, екзамену

1. Філософія науки як галузь філософії.
2. Наука як система знань та дослідницька діяльність.
3. Відмінність науки від інших типів світогляду (міф, релігія, філософія).
4. Найбільш вагомні критерії науковості.
5. Основні функції науки та її роль у сучасному світі.
6. Класифікація та систематизація наук. Критерії класифікацій.
7. Основні підходи до виникнення науки.
8. Фактори, які сприяли формуванню науки Нового часу.
9. Характерні риси цього періоду розвитку науки
10. Особливості розвитку науки в сучасному суспільстві. Найбільш помітні тенденції

11. Перехід від класичної до неklasичної та постнеklasичної науки: зміна філософських засад науки
12. Поняття глобальної наукової революції.
13. Вплив наукових революцій на зміну історичних типів наукової раціональності
14. Горизонти пізнання постнеklasичної науки.
15. Зміна наукової картини світу
16. Перспективи розвитку науки в XXI столітті.
17. Роль науки у вирішенні глобальних проблем сучасності
18. Сутність та структура пізнавального процесу.
19. Роль суб'єкта та об'єкта пізнання.
20. Види пізнавальної діяльності.
21. Специфіка чуттєвого та раціонального, емпіричного та теоретичного пізнання.
22. Особливості наукового знання.
23. Форми та засоби наукового пізнання.
24. Вихідні принципи наукового пізнання.
25. Особливості методу та методології.
26. Найбільш актуальні методи дослідження для сфери охорони здоров'я.
27. Поняття та концепції істини.
28. Види та рівні наукових досліджень.
29. Загальнонаукові та спеціальні методи дослідження.
30. Вплив моральних та ціннісних чинників на наукову діяльність.
31. Відповідальність вченого перед суспільством
32. Цінності науки та норми наукової етики.
33. Етичні проблеми в сучасній науці.
34. Академічна культура та академічна доброчесність.
35. Види порушень академічної доброчесності.
36. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.
37. Забезпечення дотримання стандартів і принципів академічної доброчесності
38. Діалектична єдність традицій та інновацій як рушійна сила прогресу.
39. Вплив наукових традицій на розвиток науки
40. Процес наукових інновацій, фактори, які сприяють їх виникненню.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю:

- ✓ Побудова логічної схеми дослідження: студент має графічно зобразити зв'язок між об'єктом, предметом та методами своєї наукової роботи.

- ✓ Створення складних пошукових запитів (з використанням булевих операторів AND, OR, NOT) для знаходження джерел за темою.
- ✓ Навичка роботи з міжнародними ресурсами PubMed, PEDro (Physiotherapy Evidence Database) та Cochrane Library для пошуку високоякісних доказів.
- ✓ Здатність аналізувати валідність дослідження (дизайн, репрезентативність вибірки, наявність контрольної групи) у сфері фізичної терапії чи ерготерапії.
- ✓ Здатність скласти план пілотного дослідження: від визначення мети та гіпотези до формування протоколу вправ для досліджуваної групи.
- ✓ Вміння коректно оформлювати посилання на джерела, уникаючи плагіату при написанні літературного огляду.
- ✓ Вміти аналізувати запропонований кейс на предмет порушення академічної доброчесності.
- ✓ Навичка коротко та аргументовано доповідати про результати власного дослідження, відповідаючи на питання щодо методологічної чистоти експерименту.

Методи навчання

Процес активізації навчання вимагає певної спільної діяльності викладача та здобувача освіти, застосування різноманітних засобів, форм, технологій, методів і прийомів, спрямованих на розв'язання освітніх завдань.

Викладання ОК проваджується за допомогою:

- пояснювального методу (використання різних способів повідомлення інформації. Організація дій здобувачів освіти з об'єктом вивчення);
- репродуктивного методу (використання завдань на відтворення знань та способів інтелектуальної та практичної діяльності.);
- проблемно пошукові методи: проблемна лекція (викладач формулює суперечливе питання на початку заняття, а відповідь на нього вибудовується протягом всієї лекції); робота з інформаційними ресурсами (Навичка роботи з міжнародними ресурсами та національними виданнями);
- частково-пошукового (евристичного) методу (постановка проблем, використання завдань на виконання окремих етапів розв'язання інтелектуальних завдань).

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: метод «Критичного читання» (аналіз та визначення валідності між науковими статтями/тезами з однієї тематики); наукові дебати (Здобувачі освіти аргументують, як філософська зміна погляду на людину змінює методику ерготерапії.); «Лабораторія дизайну дослідження» (Здобувачі освіти у малих групах формулюють назву, об'єкт, предмет та гіпотезу для

своєї наукової роботи); Побудова логіко-структурної схеми дослідження (Візуалізація шляху від виникнення наукової ідеї до впровадження результатів у реабілітаційний протокол); Воркшоп «Академічна доброчесність у цифровому світі» (Робота з програмами перевірки на плагіат та інструментами штучного інтелекту. Обговорення межі між «допомогою ШІ» та «втратою авторства»).

Форми та методи оцінювання

Для здійснення ефективного контролю навчальних досягнень здобувача освіти з навчальної дисципліни (встановлення рівня відповідності досягнутих ним результатів навчання очікуваним, рівня сформованості дисциплінарних компетентностей) використовуються різні методи й форми контролю.

Контроль освітньої компоненти включає наступні види оцінювання: 1) попередній контроль, 2) поточний контроль, 3) контроль самостійної роботи та 4) підсумковий контроль.

Попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань здобувачів вищої освіти);

Основною метою *поточного контролю* є забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами освіти у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів освіти.

Поточний контроль (діагностика якості засвоєння матеріалу здобувачами освіти з окремих тем) проводиться викладачем на семінарських заняттях у формі:

- спостереження (за навчальною роботою здобувачів освіти);
- усного опитування (опитування, бліц-опитування, повідомлення та доповіді за планом заняття, навчальні дискусії тощо);
- комбіноване опитування (поєднання усного опитування частини здобувачів освіти з виконанням письмових завдань рештою);
- письмовий контроль (диктанти на знання понятійного апарату, контрольні роботи чи завдання тощо);
- тестовий контроль (відкритої (із вільно конструйованими відповідями) і закритої форми (із запропонованими відповідями));
- практичний контроль (дозволяє впевнитися у сформованості в здобувачів освіти компетентностей у практичній та дослідницькій сферах – написання творів, створення мультимедійних презентацій тощо).

Самостійна робота здобувачів освіти оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при підсумковому контролі. Самостійна робота може включати: опрацювання матеріалу за визначеними темами програмою освітньої компоненти; ознайомлення з поняттями та дефініціями

освітньої компоненти; розв'язання тестових завдань. Самостійна робота здобувачів освіти виконується на освітній платформі e-Aristo.

Підсумковий контроль (загальна діагностика якості знань та навичок здобувачів вищої освіти у відповідності до гуманітарної компоненти підготовки фахівців).

Форма підсумкового контролю успішності навчання підсумковий модульний контроль (ПМК). Ця форма контролю полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з освітньої компоненти, здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу з ОК і проводиться на останньому занятті.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJaApmMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю
	C	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно

		застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Підсумкова оцінка з ОК виставляється на підставі суми поточної успішності здобувача вищої освіти та оцінки, отриманої за ПМК. Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності **складає 72 бали**.

Результат підсумкового модульного контролю оцінюється в балах. Варіант завдання до ПМК складається із трьох рівнів. Завдання 1 рівня складає 6 тестів, за кожну правильну відповідь - 5 балів (максимальна кількість балів за рівень - 30). Завдання 2 рівня (3 питання на визначення понять) оцінюються: за кожну правильну відповідь 10 балів (максимальна кількість балів за рівень - 30). Питання 3 рівня (одне теоретичне питання) оцінюється максимально в 20 балів.

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю складає 80 балів. Мінімальна кількість балів підсумкового модульного контролю, за якої контроль вважається складеним, є 50 балів

Здобувачі освіти, які отримали середній бал поточної успішності від 4,5 до

5,0, можуть за згодою бути звільненими від складання ПМК і автоматично отримують підсумкову оцінку.

Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів.

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирибальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	E	3 задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130	D	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		

4	96	64	160	В	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	А	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Силабус.
3. Електронні версії мультимедійних презентацій лекцій.
4. Список підручників, навчальних і навчально-методичних посібників та іншої навчальної літератури, рекомендованої при вивченні дисципліни на поточний навчальний рік.
5. Матеріали для контролю знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти:
 - поточного контролю:*
 - а) контрольні питання;
 - б) тестові завдання;
 - в) тематика фіксованих виступів, доповідей;
 - підсумкового контролю:*
 - а) завдання до підсумкового модульного контролю;
6. Відеоматеріали та посилання на інтернет-ресурси.

Рекомендована література:

Базова:

1. Гносеологія та епістемологія: Навчальний посібник / В. Петрушенко / Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 209 с.
2. Ємельяненко Г.Д., Абизова Л.В., Мозговий Л.І. Дубініна В. О. Філософія освіти і науки Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, аспірантів та викладачів філософських дисциплін. – Слов'янськ, 2019. – 365 с.
3. Філософія науки: підручник/ О.П. Дзьобань; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. Академії прав. наук України». – Київ; Одеса: Фенікс,

2024. – 516 с.

Допоміжна

1. Дубініна В. О. Формування герменевтичної парадигми в німецькій філософії XIX-XX ст.: монографія – Харків: Видавництво ФОП Панов А.М., 2020, 360 с.
2. Дубініна В.О. Герменевтична інтерпретація як порядок дискурсу, *International journal of innovative technologies in social science*, may, 4(25). Poland 2020. С.3–8.
3. Дубініна В.О. Між психологією, феноменологією, логікою та метафізикою, філософський доробок Алексіуса Майнонга. Аналітично-інформаційний журнал Схід.- травень-червень, 2020. Випуск 3 (167), Київ. – С. 11–15.
4. Дубініна В.О. Розвиток філософської герменевтики в контексті історичних поглядів та предметної теорії Алексіуса Майнонга, Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.-2021.-вип. 43.- Дрогобич.-С.29–41
5. Ковтун Н. М. Методологія наукових досліджень. Навчально-методичний посібник для магістрантів. Житомир, 2020. 63 с.
6. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурнологічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
7. Основи наукових досліджень: навчальний посібник /Укл. Кравець Н. П. – видання 3-є, випр. і доповнене. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. – 74 с.
8. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібн. К.:НУХТ, 2022. 385 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. База даних «Законодавство України» (Верховна Рада України) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
3. Клінічні настанови МОЗ України (портал) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://guidelines.moz.gov.ua/>
4. Академія Національної служби здоров'я України (НСЗУ) – офіційний сайт / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://academy.nszu.gov.ua/>
5. World Health Organization (WHO): Rehabilitation 2030 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.who.int/initiatives/rehabilitation-2030>
6. WHO: International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.who.int/standards/classifications/international-classification-of->

[functioning-disability-and-health](#)

7. PEDro (Physiotherapy Evidence Database) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pedro.org.au/>
8. Електронна бібліотека Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН України https://filosof.com.ua/elektronna_biblioteka
9. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Електронний ресурс. Режим доступу: www.philsci.univ.kiev.ua
10. Цифрова ідентифікація науковця <http://orcid.org/>
11. Сайт «Українські науковці у світі» <http://usw.com.ua/>
12. Цифровий профіль науковця від Web of Science <http://wokinfo.com/researcherid/>
13. Світова інформаційно-комунікаційна платформа для науковців <https://www.researchgate.net>

Розробники:

к.філос.н., доцент Юлія ЮЩЕНКО